ਐਕਸ ਸਿਪਾਹੀ ਮਦਨ ਪ੍ਰਸਾਦ
ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ
(2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 246)
ਜੁਲਾਈ 28, 2023
[ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ* ਅਤੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਬਿੰਦਲ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950 – ਧਾਰਾ 39 (ਬੀ) – ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ – ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣਾ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਰਮੀ ਸਰਵਿਸ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਮਕੈਨਿਕਲ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ 39 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ – ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਪਰ, ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਵਾਧੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ – ਕੋਰਟ ਆਫ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਜੇੜੂ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ — ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ — ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਜ਼ਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਸੇਵਾ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਤਬਾਦਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਕੀਤਾ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਏ.ਐਫ.ਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ – ਰਿਟ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣਾ ਲਈ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ – ਪਹਿਲਾਂ, ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ – ਇਹ ਉਸੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਉਲੰਘਣ ਸੀ – ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਗੰਭੀਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਉਹ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਿਹਾ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਮਾਫੀ ਮੰਗਣ ਲਈ, ਇਸ ਵਾਰ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ 108 ਦਿਨ ਜੋ ਜੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰਾਂ ਲਈ ਗਲਤ ਸੰਕੇਤ ਭੇਜਦਾ – ਏ.ਐਫ.ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਕੌਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਰਮੀ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ – ਚੁਕੌਤੀ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਬਰਕਰਾਰ — ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ :

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ, ਇਸ ਦੇ ਬਜਾਏ ਉਸ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗੰਜਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਖਰਾਬ ਸਿਹਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਿਨਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਸ-ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

12 ਜੁਲਾਈ, 1999 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਂਚ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਮੌਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 8 ਨਵੰਬਰ, 1998 ਤੋਂ 15 ਜਨਵਰੀ, 1999 ਤੱਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੁੜ ਕੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਨਾ ਜੁੜਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰੀ ਬਿਨਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣਾ ਲਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਫ਼ ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਆਦਤਨ ਅਪਰਾਧੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਘੋਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਸਸ਼ਸਤਰ ਬਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਿਹਾ ਇਸ ਵਾਰ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਮਾਫੀ ਮੰਗਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ 108 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰਾਂ ਲਈ ਗਲਤ ਸੰਕੇਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਸਸ਼ਸਤਰ ਬਲਾਂ ਦੀ ਅਣਖੁੱਤ ਪਛਾਣ ਹੈ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਿਵਾਦਿਤ ਸ਼ਰਤ ਹੈ।

4. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸਾਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਬਿਨਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਜੇਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 71 ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ VII ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਲਾਈਡਿੰਗ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹਨ। ਜੇਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੇਠਾਂ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (e) ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ 14 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੇਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਹੈ।

5. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਏਐਫਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਲਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਖਤ ਕੈਦ ਤੱਕ, ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਹੀਂ ਸੁਧਾਰੇ। ਇਹ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਉਲੰਘਣ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿਆਇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੂਰਵ ਨੰ. 6490286 ਸੈਪ/ਅਸਲ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (2019) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 202 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 246 ਦਾ 2017.

ਆਰਮਡ ਫੋਰਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ ਵਲੋਂ 16.02.2015 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਤਾਰੀਖ 06.07.2015 ਨੂੰ ਟੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 127 ਦਾ 2010 ਵਿੱਚ ਐਮ.ਏ. ਨੰਬਰ 1184 ਅਤੇ 1185 ਦਾ 2015 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ।

ਸ਼ਿਵ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ, ਅਮਿਤ ਪਾਂਡੇ, ਅਤੁਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬ੍ਰਮਣਿਅਮ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਾਜਨ ਕੁਮਾਰ ਚੌਰਾਸੀਆ, ਸਚਿਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਵਿਨਾਇਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ 16ਵੀਂ ਫਰਵਰੀ, 2015 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ*, ਰੀਜਨਲ ਬੈਂਚ, ਲਖਨਊ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ* ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਏਐਫਟੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 24ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1999 ਅਤੇ 4ਥੀ ਅਕਤੂਬਰ, 2001 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ 2 ਵਲੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਦੇ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950* ਦੀ ਧਾਰਾ 39(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 4ਥੀ ਜਨਵਰੀ, 1983 ਨੂੰ ਆਰਮੀ ਸਰਵਿਸ ਕੋਰਸ* ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਕੈਨਿਕਲ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1998 ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ 8ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ, 1998 ਤੋਂ 16ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 1998 ਤੱਕ 39 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਛੁੱਟੀ

ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਪਰ ਆਧਾਰਿਤ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 1999 ਵਿੱਚ 30 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਅਗਾਊ ਸਾਲਾਨਾ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, 17ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 1998 ਤੋਂ 15ਵੀਂ ਜਨਵਰੀ, 1999 ਤੱਕ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਮੁੜ ਜੁੜਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬੀਮਾਰ ਪੈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਇਲਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਧਾ ਲਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਟੈਲੀਫੋਨਿਕ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। 15ਵੀਂ ਫਰਵਰੀ 1999 ਨੂੰ, ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕੋਰਟ ਆਫ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਛੁੱਟੀ ਵਧਾਈ ਸੀ। ਕੋਰਟ ਦਾ ਮਤ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 16ਵੀਂ ਜਨਵਰੀ, 1999 ਤੋਂ ਇੱਕ ਭਗੌੜਾ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਵੇ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 108 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, 3ਜੀ ਮਈ, 1999 ਨੂੰ ਐਚ.ਕਿਊ. ਵਿੰਗ, ਏ.ਐਸ.ਸੀ. ਸੈਂਟਰ (ਦੱਖਣੀ), ਬੈਂਗਲੋਰ 'ਤੇ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਆਰਮੀ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 22 ਅਧੀਨ 8ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ, 1999 ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਐਚ.ਕਿਊ. ਵਿੰਗ ਡਿਪੋ ਕੋਈ (ਐਮ.ਟੀ.), ਏ.ਐਸ.ਸੀ. ਸੈਂਟਰ (ਦੱਖਣੀ), ਬੈਂਗਲੋਰ, ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 5 ਨੇ ਐਸ.ਸੀ.ਐਮ2 ਨੂੰ ਕੰਡਕਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਰਟ ਬਣਾਈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

4. ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 164 ਅਧੀਨ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 4ਥੀ ਅਕਤੂਬਰ, 2001 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜੰਮੂ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

5. ਮਿਸਟਰ ਸ਼ਿਵ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 39(ਬੀ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 120 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਕਿ ਐਸ.ਸੀ.ਐਮ. ਨੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਤਮ ਸਜ਼ਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੋ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ; ਕਿ ਧਾਰਾ 72 ਜੋ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਕਲਪਿਕ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 73 ਜੋ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਯੋਜਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੈਸਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 71 ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਜਾਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਐਸ.ਸੀ.ਐਮ. 'ਤੇ ਅਤੇ ਆਖਰ ਵਿੱਚ, ਕਿ 'ਡਿਫੈਂਸ ਸਰਵਿਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 1987' ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 448 ਵਿੱਚ ਐਸ.ਸੀ.ਐਮ. ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੱਕ੍ਰਿਪਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਤਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਛੁੱਟੀ ਜਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 4 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇੰਨੀ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਸੀ।

6. ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬ੍ਰਮਣੀਅਮ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਆਦਤਨ ਚੂਕਕਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਏ ਗਏ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਇਸ ਦਾਵੇ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 18 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੇ ਵਧਾਈ ਗਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ; ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇੰਨਾ ਬੀਮਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਕਿ ਕੋਰਟ ਆਫ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਜਾਂ ਐਸ.ਸੀ.ਐਮ. ਦੇ

ਆਚਰਣ ਦੌਰਾਨ ਅਪਨਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰੀਕਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ, ਨੂੰ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਰਟ ਆਫ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਸ.ਸੀ.ਐਮ. ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਗੁਨਾਹਗਾਰੀ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

7. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 8 ਨਵੰਬਰ, 1998 ਤੋਂ 15 ਜਨਵਰੀ, 1999 ਤੱਕ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਉਪਰੰਤ ਉਹ 8 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਨੂੰ ਯੂਨਿਟ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿਰਫ 34 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਅਰਥਾਤ 8 ਨਵੰਬਰ, 1998 ਤੋਂ 16 ਦਸੰਬਰ, 1998 ਤੱਕ 39 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ 15 ਜਨਵਰੀ, 1999 ਤੱਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਵਾਧੇ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਗਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਐਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 18 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਨੂੰ ਯੂਨਿਟ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਾਰਾਂਸ ਆਫ ਐਵੀਡੈਂਸ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 18 ਫਰਵਰੀ, 1999 ਨੂੰ ਯੂਨਿਟ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਵਿਚਾਰ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਅਤੇ 3 ਮਈ, 1999 ਨੂੰ ਬੈਂਗਲੋਰ ਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਹ 108 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਨੁਪਸਥਿਤ ਰਿਹਾ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਸਾਰਾਂਸ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਬੀਮਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਉਸਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਜਾਏ, ਉਸ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਾਰਾਂਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਇਕ ਸਾਦਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਖਰਾਬ ਸਿਹਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਿਨਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਾਰਾਂਸ ਦੌਰਾਨ 12ਵੀਂ ਜੁਲਾਈ, 1999 ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਭਿਯੋਗ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 24ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 1999 ਨੂੰ ਐਸ.ਸੀ.ਐਮ. ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਦੋਸ਼ੀ" ਕਹਿ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 8ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ, 1998 ਤੋਂ 15ਵੀਂ ਜਨਵਰੀ, 1999 ਤੱਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਮੁੜ ਜੁੜਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

9. ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਿਨਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣਾ ਲਈ ਸੀ। ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਧ੍ਰੋਹ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾਂਸ, ਜੋ ਕਿ ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 39 (ਬੀ) ਅਤੇ 63 ਅਧੀਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ : ਐਕਸ ਸਿਪਾਹੀ ਮਦਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

10. ਉਪਰੋਕਤ ਤਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਆਦਤਨ ਅਪਰਾਧੀ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਘਟਨਾ ਦੇ ਉਲ੍ਲੇਖ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਮਾਂਕ (ਐਫ) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰ ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਲੀ ਸਿਆਹੀ ਵਾਲੀ ਐਂਟਰੀਆਂ ਸਨ। ਸਸ਼ਸਤਰ ਬਲਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮਾਫੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਲਾਈਨ ਤੋਂ

ਬਾਹਰ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਵਾਰ, 108 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਅਵਧੀ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰਾਂ ਲਈ ਗਲਤ ਸੰਕੇਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਸਸ਼ਸਤਰ ਬਲਾਂ ਦੀ ਅਣਖੁੱਤ ਪਛਾਣ ਹੈ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਯੋਗ ਸ਼ਰਤ ਹੈ।

11. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 39(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਚਾਰਜ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 120 ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਗਲਤ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਛੇਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 39 ਹੇਠਾਂ ਤੈਆਰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"39. ਬਿਨਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:-

(ਅ) ਬਿਨਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਬਿਨਾਂ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੁੱਟੀ ਨੂੰ ਓਵਰਸਟੇਅ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਸੀ) ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ 'ਤੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਕੋਰ, ਕੋਰ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਕ੍ਰਿਆ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਦੇ, ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਦੇ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ; ਜਾਂ

(ਦ) ਬਿਨਾਂ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਦੇ ਪਰੇਡ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅਭਿਆਸ ਜਾਂ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ; ਜਾਂ

(ਈ) ਜਦੋਂ ਪਰੇਡ 'ਤੇ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਮਾਰਚ ਦੀ ਲਾਈਨ 'ਤੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਬਿਨਾਂ, ਪਰੇਡ ਜਾਂ ਮਾਰਚ ਦੀ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(f) ਜਦੋਂ ਕੈਂਪ ਜਾਂ ਗੈਰੀਸਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ, ਸਥਾਨਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਸ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ; ਜਾਂ

(g) ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਤੋਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਜਾਣ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ;

ਤਾਂ, ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਉਹ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।*

12. ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਸਾਫ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਦੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਐ 71 ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਐ VII ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਸਲਾਈਡਿੰਗ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹਨ। ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉੱਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੇਠਾਂ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਈ) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ 14 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਹੈ।

13. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਪੂਰਵ ਨੰ. 6492086 ਸੈਪ/ਅਸ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 39 ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

"6. ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ। ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950 ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 39 ਅਧਿਐ VI ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ 'ਅਪਰਾਧਾਂ' ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 39 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਐ VII ਜੋ ਕਿ "ਸਜ਼ਾਵਾਂ" ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 71 ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 71 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲਸ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ।"

14. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 120 ਦੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 120 ਸੰਖੇਪ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 120 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1), (2), ਅਤੇ (4) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:

"120. ਸੰਖੇਪ ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ।

(1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਟਰਾਇਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਜਦੋਂ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ ਬਿਨਾਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਜਾਂ ਸਰਗਰਮ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਸੰਖੇਪ ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਨੂੰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 34, 37 ਅਤੇ 69 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਟਰਾਇਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ।"

xxxx xxxx xxxx xxxx

(4) ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਕੋਰਟ-ਮਾਰਸ਼ਲ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦੀ, ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ।"

15. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਨਾਲ ਦੰਡਨੀਯ ਹੈ, ਧਾਰਾ 37, ਅਰਥਾਤ ਫੌਜੀ ਬਗਾਵਤ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 69 ਅਰਥਾਤ ਸਿਵਲ ਅਪਰਾਧ। ਧਾਰਾ 120 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜੋ ਐਸ.ਸੀ.ਐਮ. ਨੂੰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾਵਾਂ 34, 37 ਅਤੇ 69 ਵਿੱਚ ਉੱਲੇਖਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਟਰਾਇਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਜਾਂ ਸੰਖੇਪ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਲਈ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, ਸੈਕਸ਼ਨ 120 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਸੀ.ਐਮ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ, ਜਾਂ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਵਧੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇੱਥੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਲ੍ਹਾ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਜਾਂ ਸੰਖੇਪ ਜਨਰਲ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੀ ਬੈਠਕ ਬੁਲਾਈ ਜਾਣੀ

ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਐਸ.ਸੀ.ਐਮ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

16. ਡੀ.ਐਸ.ਆਰ. ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 448 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਐਸ.ਸੀ.ਐਮ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਮ ਹਦਾਇਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਐਸ.ਸੀ.ਐਮ. ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਲਈ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 448 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਸਾਮਾਨਿਆ ਸਜ਼ਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਖਤ ਕੈਦ ਹੈ ਜੋ ਫੌਜੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕੱਟਣੀ ਹੈ, ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਐਸ.ਸੀ.ਐਮ. ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਸ.ਸੀ.ਐਮ. ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 72 ਅਤੇ 73 ਅਧੀਨ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਇਹ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਐਸ.ਸੀ.ਐਮ. 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

17. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਏ.ਐਫ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਲਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਖਤ ਕੈਦ ਤੱਕ, ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਹੀਂ ਸੁਧਾਰੇ। ਇਹ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਉਲੰਘਣ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਨਰਮੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

18. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਰਹਿਤ ਸਮਝਦਿਆਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate